

FAM. C. HEYNES

GOILBERDINGERSTR. 24

CULEMBORG

'hak-al'

NVC
natuur-en vogelwacht
CULEMBORG

natuur-en vogelwacht
CULEMBORG

'hak-al'

5^e jaargang nr 6
juni 1979

Kontaktadres: Gerard van Zuylen - Zandstraat 32 A - Culemborg
03450 - 3922

Begeleiding
Jeugdgroep: Leo van de Kooy - Vliegerweg 3 - Culemborg
03450 - 5450

Coördinatie
Inventarisaties: Leo van de Kooy

Bibliotheek: Boeken en verslagen in Het Kompas.

"Het Vogeljaar": Jaarabonnement 1979 door overschrijving van f 13,50 op de
girorekening van de N.V.W.C. met vermelding van "Vogeljaar".

Lidmaatschap: Nieuwe leden opgeven bij de penningmeester, evenals adres-
wijzigingen.

Penningmeester: Frans Waroux - Mendelssohnlaan 7 - Culemborg
03450 - 5393
Gironummer 34 33 351 t.n.v. F. Waroux - rek. Natuur- en
Vogelwacht - Culemborg.

Kontributie:

Jeugdlidmaatschap	f 5,-- per jaar
Volwassene	f 10,-- per jaar
Gezinslidmaatschap	f 15,-- per jaar
Buiten Culemborg	f 15,-- per jaar

Klubhuis: Gebouw "Het Kompas" - kamer 2 - Slotstraat 12 - Culemborg

Vogelwerkgroep
kontaktadres: Kars Veling - Vivaldistraat 9 - Culemborg

Secr. Milieu-
werkgroep
Noordwest-Betuwe: Betsy Wijnhoven - Goilberdingerstraat 1 - Culemborg
03450 - 5221

Redaktieteam
en -adres:

Breun Jansen - Eikeboom 31 - Culemborg	- 03450 - 4885
Harry Noordhuis - Ereprijs 27 - Culemborg	- 03450 - 5912
Theo de Jong - Molenwal 45 - Culemborg	- 03450 - 7887

Zoals u ziet hebben we nu een nieuwe voorplaat.

Dit is het resultaat van de uitgeschreven tekenwedstrijd.

Deze winnende tekening zal in het vervolg als vaste voorplaat worden gebruikt.

Ondanks pessimistische gedachten ten gevolge van wederom laat ingeleverde copij is het toch weer een behoorlijk nummer geworden.

Daar u er verder niets over in de Hak-al vindt (behoudens in het excursieprogramma), willen wij even uw aandacht vestigen op de op 23 juni a.s. geplande aktie "Schoon Rivierenland". Er worden nog volwassen kernleiders gevraagd.

U kunt hiervoor contact opnemen met J. Rietvink, Ereprijs 39 te Culemborg, tel. 03450 - 64 07.

Verder is er van de redactie geen nieuws. Wij wensen u veel leesplezier en een prettige vakantie.

<u>INHOUD</u> :	pag. 3	Verslag maandelijks algemene vergadering dd. 21 mei 1979
	pag. 5	"Nationale Parken"
		Verslag dia-avond van 27 april 1979
	pag. 7	Boekbespreking door Dave Schmitt
	pag. 8	Verslag "Tichelterrein Buren"
	pag. 12	Verslag vergadering vogelwerkgroep dd. 14 mei 1979
	pag. 13	Nieuws van de milieuwerkgroep
	pag. 14	Uitslag tekenwedstrijd voorplaat
	pag. 15	Echt bos? door Landelijke Werkgroep Kritisch Bosbeheer
	pag. 17	Waarnemingslijst april 1979
	pag. 18	Verslag roeiexcursie Kievitsbuurt dd. 5 mei 1979
	pag. 21	Zomerkamp Flevopolder
	pag. 22	Verslag puzzeltocht tijdens het kamp Oosterbeek
	pag. 23	Verslag plantenexcursie Lingegrienden dd. 19 mei 1979
	pag. 24	Excursieprogramma.

Aanwezig: 14 personen

Met kennisgeving afwezig: 5 personen

1. Vogelwerkgroep

Hiervan vindt u een verslag elders in de Hak-al

2. Kamp Oosterbeek

Aan dit tentenkamp te Oosterbeek hebben 31 personen deelgenomen, waaronder vrij veel jonge nieuwelingen.

Via Nico M. kregen we het adres voor een grote tent van 5 bij 10 meter die te huur was.

Voor dit kamp was het evenwel niet mogelijk deze tent te gebruiken, daar er niet voldoende ruimte was, doch voor toekomstige kampen lijkt dit een zeer geschikt iets.

Voor aanvulling van de kampkist zijn nog een aantal dingen nodig:

- 2 gamellen
- 2 industriebranders
- 1 grote waterketel

3. Paardemarkt Beusichem

Op deze markt zal de NVWC vertegenwoordigd zijn met een stand en wel met informatiemateriaal over vele stichtingen en verenigingen, die zich actief met natuurzaken bezighouden.

4. Braderie

Voor het meedoen aan de jaarlijkse braderie te Culemborg heeft de NVWC als eis gesteld, dat we onze stand in de kerk kunnen plaatsen. Er zal namelijk nogal kostbaar fotomateriaal op vrij grote panelen worden tentoongesteld, hetgeen buiten niet verantwoord is.

5. Schoningsaktie

De aanmeldingen om hieraan medewerking te verlenen, waren zoals gebruikelijk erg laag, zodat Jan Rietvink alle volwassen leden van de NVWC persoonlijk zal benaderen.

6. Paddentrek

Deze aktie is zeer succesvol afgesloten met 1500 overgezette padden en "slechts" 40 overreden padden. Laten we hopen dat we ze alle 1500 + vele nakomelingen weer naar de overkant kunnen brengen.

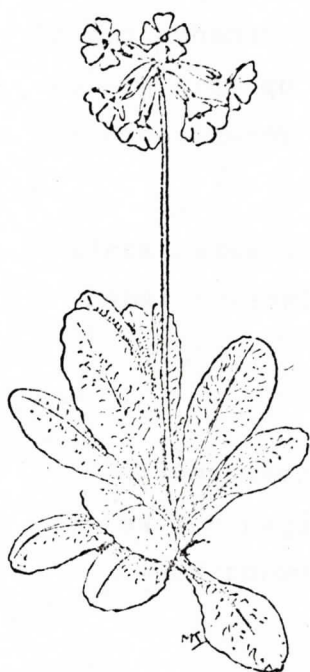
7. Rondvraag

- Er waren enige op- en aanmerkingen over het Kompas, hetgeen een gevolg was van het nieuwe clubhuis van "De Vijfheerenlanden". Een dergelijk clubhuis voor de NVWC zal wel een wens blijven. Er zullen een aantal sleutels bijgemaakt worden, zodat meerdere mensen een ex. hebben.
- De broedvogelverslagen zullen waarschijnlijk gebundeld worden, hoewel van de Redichemse waard e.o. ook aparte verslagen zullen worden gepubliceerd. Dit i.v.m. betere overzichtelijkheid.
- Dave Schmitt gaat verhuizen naar Utrecht, doch hoopt goede contacten met de NVWC te onderhouden.
- Het nieuw uitgekomen boek Elseviers Vogelvademeccum zal in de Hak-al worden gerecenseerd door Dave Schmitt.
- De gemaakte vitrine in het Kompas is nog steeds leeg!!!
Hoe lang zal dit nog zo door gaan!!!!

8. Nieuwe Voorplaat

Op deze vergadering zijn de ingezonden tekeningen voor een voorplaat voor de Hak-al gejureerd. De winnende tekening vindt u als voorplaat van deze en volgende Hak-al's.

Kars Veling

slanke sleutelbloem

Bosuil

Dotter

"NATIONALE PARKEN"

De A.N.W.B. dringt er op aan dat de Regering haast moet maken met het ten uitvoer brengen van het regeringsplan om in ons land ruim twintig nationale parken te creëren. De A.N.W.B. meent, bij monde van Ing. R. ter Heide, chef van de afd. dagrecreatie dat de vier Waddeneilanden, Terschelling, Vlieland, Schiermonnikoog en Texel zo spoedig mogelijk moeten worden uitgeroepen tot nationaal park. Hiermede kan naar zijn mening niet langer worden gewacht. Hij stelt zich op het standpunt dat deze aanwijzing "hoge prioriteit" moet hebben.

De vier Waddeneilanden maken deel uit van ruim twintig nationale parken naast de drie reeds bestaande parken, te weten 'De Hoge Veluwe', 'De Veluwezoom' en 'De Kennemerduinen'.

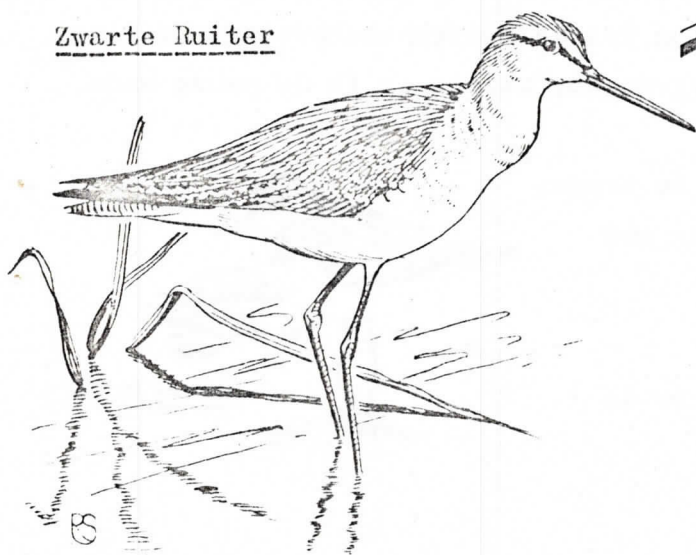
Andere parken welke in het kader van het regeringsplan zijn aangewezen zijn: in Friesland: bij Appelscha; in Drenthe: bij Diever, Dwingeloo en Ruinen; in Overijssel: De Weerribben en het gebied rondom Haarlerberg en Holterberg; in Gelderland: Montferland; in Utrecht: De Amerongse Berg; in Noord-Holland: de duinen van Schoorl tot Wijk aan Zee; in Zuid-Holland: het gebied De Zilk - Noordwijk; in Zeeland: de Grevelingen; in Noord-Brabant: de Biesbosch, de Strabrechtse Heide en de Loonse- en Drunense Duinen; en in Limburg tenslotte De Grote Peel, de Hamert en de Meynweg.

De A.N.W.B. meent dat niet langer kan worden gewacht met aanwijzing van een of meer van deze nationale parken, omdat het voor het behoud en de instandhouding van de laatste natuurgebieden van formaat welke er in ons land nog te vinden zijn, anders wellicht te laat is.

(Bron: Utr.Nieuwshlad 11-05-79)

Verslag

Zwarte Ruiter

DIA-AVOND van 27 april 1979

Op vrijdag 27 april jl. hebben we voor de laatste maal van het seizoen 1978/1979 voor onze leden en belangstellenden een dia-avond gehouden. Ook voor deze avond mochten we op de medewerking van het hoofd van de Paulusschool rekenen zodat we over een keurige ruimte konden beschikken.

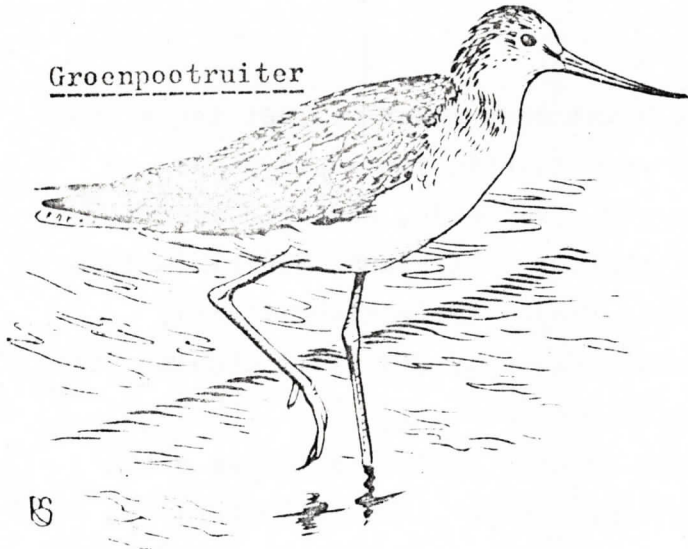
Op deze avond was de oom van Marcel v/d Tol bereid gevonden een aantal van zijn eigen collectie dia's voor ons te vertonen. Hij had

ze op een zodanige volgorde geplaatst dat we een goede indruk konden krijgen van het gehele vogel wel en wee gedurende een geheel jaar.

En wat Dhr. Ettema op het projectiescherm voor ons vertoonde was ronduit

SCHITTEREND, en dat is misschien nog iets te zwak uitgedrukt.

Groenpootruiter

Zo liet hij ons opnamen zien van de Kwak, een zeldzame vogel die vooral 's nachts aktiever wordt; gedurende 3 opeenvolgende jaren had hij op vrijwel dezelfde plaats en tijd hetzelfde ex. op het gevoelige celluloid vastgelegd. Eerste opname juveniel ex., tweede dia een vrijwel volwassen vogel, ongeveer 1 jaar oud; derde opname een volwassen vogel, prachtig van kleur.

Ook series over het balts- en paringsgedrag van de kluut en van een futenechtpaar waren

van uitzonderlijke kwaliteit en compositie.

Daartussendoor bijzondere opnamen van vrijwel de gehele vogelwereld van Nederland waarbij verschillende dia's bijzonder de aandacht trokken. Het gaat natuurlijk te ver alle soorten welke aan ons werden vertoond hier op te noemen maar een bloemlezing willen wij U niet onthouden. Zo kregen we o.m. te zien opnamen van: Waterral, Rokje, Winterkoninkje, Kramsvogel en Koperwiek, Zwarte Ruiter, Groenpootruiter, Oeverloper, Watersnip, Velduil, Ransuil, Bruine- en Blauwe Kiekendief (Schitterende vluchtopnamen), paartje Torenavalk, Brilduiker, Nonnetje, Slobeend, ganzen, strandlopers, plevieren, Passer domesticus (mus), spreeuw, en nog veel meer.

Als wij U vertellen dat hij slechts 450 à 500 dia's van een totaal van meer dan 10.000 ex. voor ons heeft vertoond en dat deze opnamen van een zeldzame kwaliteit waren dan kunnen we gerust zeggen dat de thuisblijvers een unieke avond hebben gemist.

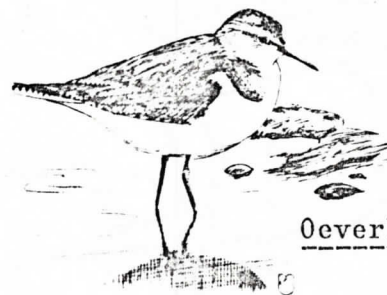
De ongeveer 90 à 100 aanwezigen, waaronder ook o.m. onze burgemeester, Dhr. Hermans, zijn vrouw en dochter, en ook een afvaardiging van de Dierenbescherming, Afdeling Culemborg, hebben een schitterende avond meegemaakt, waarin er in de pauze voor iedereen koffie of fris werd geserveerd.

Ook zijn we zo vrij geweest aan Dhr. Ettema te vragen of hij voor onze leden in het volgend seizoen nog zo'n avond zou willen verzorgen.

Hij heeft in ieder geval geen nee gezegd.

Voor iedereen dus goed in de gaten houden voor de volgende keer.

F.W.

Oeverloper

ELSEVIERS VOGEL VADEMECUM

Het pas verschenen boek Elseviers Vogel Vademecum, is net als Peterson's vogelgids een boek voor iedereen.

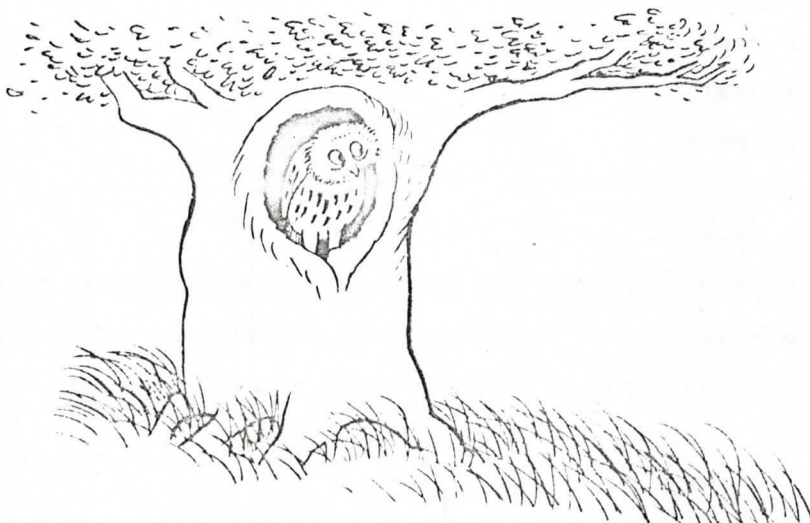
Voor de beginnende vogelliefhebbers wordt heel praktisch door Jaap Taapken uiteengezet hoe je 't beste vogels kunt observeren, hoe je 't beste vogels kunt opschrijven en wat de mogelijkheden zijn op 't gebied van verrekijkers.

Voor de ervaren vogelliefhebbers zijn er interessante artikelen over de vogelwet, het ringen van vogels, het bevorderen van het vogellevens in een zelf te maken vogelbosje en voor het maken van nestkasten is een goede indeling gemaakt naar belangrijke vogelsoorten van ons land.

En wie nog niet voldoende informatie heeft kan terecht bij de zeer uitgebreide literatuurlijst die bij elk hoofdstuk gegeven is.

Veel plezier met dit boek,

Dave Schmitt.

Door de heer W.A. van Malsen uit Buren wordt jaarlijks het C.R.M.-reservaat "Tichelterrein Buren" geïnventariseerd op broedvogels en wordt eveneens aantekening gehouden van bezoeken van niet-broedvogels aan het terrein. Tijdens het broedseizoen, maart t/m juni, werd tenminste 2x per week en bezoek gebracht, daarbuiten 1x per week.

Het terrein heeft een grootte van ongeveer 25 ha. en bestaat uit een aantal plassen en poelen, omzoomd met een griend- en loofhoutbegroeiing, terwijl in een aantal plassen van een behoorlijke rietvegetatie sprake is. Het geheel wordt omgeven door enkele boomgaarden, weide- en akkerbouwgebieden, zodat deze omgeving als een gevarieerd en aanzienlijk fourageergebied voor vele vogelsoorten fungeert. De plassen zijn destijds ontstaan door afgravingen van de daar gevestigde steenfabriek.

Zowel over de periode 1 september 1976 t/m 31 augustus 1977 als over 1 september 1977 t/m 31 augustus 1978 heeft de heer Van Malsen een keurig verzorgd rapport samengesteld waarvan U hierbij een uittreksel aantreft.

1 9 7 7

In totaal werden 106 soorten waargenomen, waarvan 48 zekere en 6 mogelijke broedvogelsoorten. Van de zekere soorten enkele bijzonderheden:

<u>Kuifeend:</u>	2 paar, verder het gehele jaar aanwezig, 's winters en in de lentemaanden in aantallen van soms 30 tot 50 exx.
<u>Torenvalk:</u>	2 paar in nestkasten, resp. 4 en 3 jongen uitgevlogen
<u>Ransuil:</u>	2 paar; van 1 paar 3 jongen uitgevlogen en van 1 paar na 20 dagen broeden op een aangebracht nestplateau verstoord.
<u>Wielewaal:</u>	3 paar
<u>Matkop:</u>	3 paar
<u>Staartmees:</u>	1 paar
<u>Grote Karekiet:</u>	3 paar
<u>Kleine Karekiet:</u>	7 paar
<u>Zwartkop:</u>	6 paar
<u>Grasmus:</u>	12 paar
<u>Braamsluiper:</u>	2 paar
<u>Gr. Vliegenvanger:</u>	1 paar
<u>Spreeuw:</u>	9 paar, in juni was het terrein slaappleats van naar schatting 5 à 7.000 exx. Op 24/2-77 in een weiland te Rossum werd een geheel wit (albino) ex. tussen een troepje opgemerkt.

Mogelijke broedvogelsoorten:

Dodaars: van 2 paar, echter geen nest ontdekt of pulli gezien
Koekoek: waarneming van 2 jonge vogels op 17/7 en 25/7 - '77
Gierzwaluw: mogelijk broedvogel van juist naast het terrein gelegen
boerderij
Vlaamse Gaai: 1 paar
Witte Kwikstaart: 1 paar, mogelijk in een juist naast het terrein gelegen
boerenschuur
Putter: regelmatig 1 paar waargenomen op éénzelfde plaats. Regel-
matig voor- en najaarstrek, m.n. op 10/8-77 ± 100 exx.

Waarnemingen:

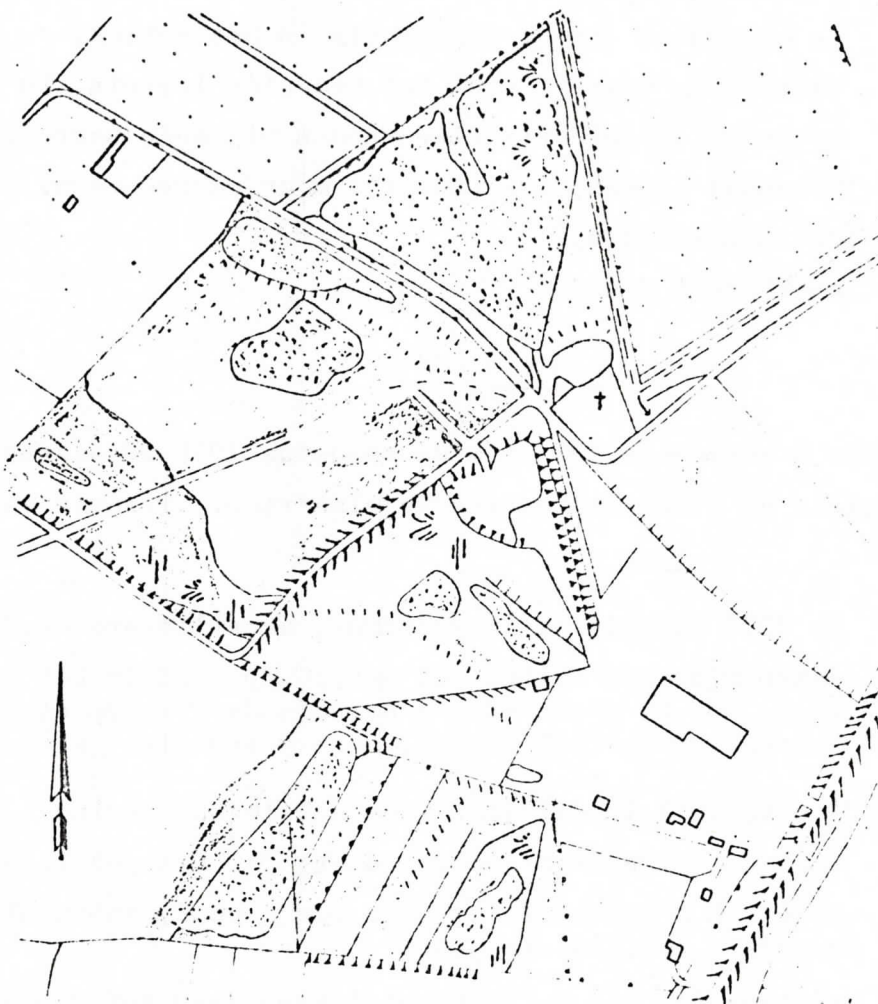
Purperreiger: Van de herfst tot in de lente regelmatig 5 tot 7 exx. in
het terrein. Hebben dan hun slaappleats in het rietland.
Woudaapje: 1 ex. op 10/5-77
Zomertaling: op meerdere dagen meerdere exx. waargenomen
Wintertaling: op 23/10-76 6 exx., 3 exx. op 31-10-76 en 1 ex. op 20-11-76
Wespendief: op 16/10-76 wespennest uitgegraven. In week 18-25/9-76 weer
nest uitgegraven
Houtsnip: In herfst en winter regelmatig in het gebied.
Kerkuil: Waarneming betreft niet het bedoelde terrein. In lente tot
begin mei regelmatig waargenomen bij oude boerderij op
Molenwal (Buren). Daarna niet meer waargenomen.
Baardmannetje: op 23/10-76 2 ex.
Goudvink: op 15/1-77 2 ex.

1 9 7 8

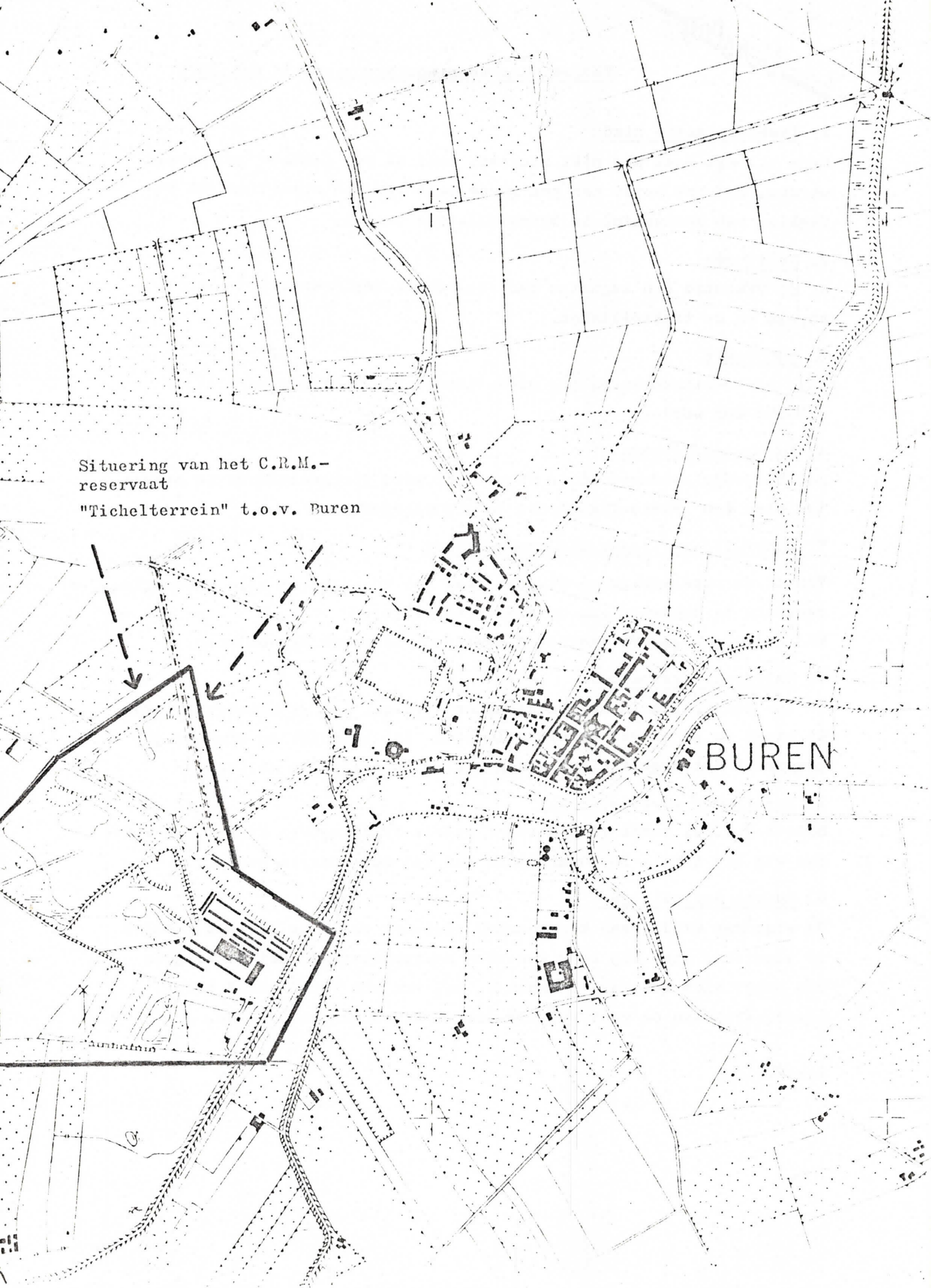
In totaal werden van 1 september 1977 t/m 31 augustus 1978 99 soorten waargenomen
waarvan 45 broedvogels en 4 mogelijke broedvogelsoorten. Hierover enkele
bijzonderheden:

Purperreiger: in 1978 slechts 1x waargenomen, overvliegend ex. op 15/4-78
Ooievaar: waarneming net buiten het gebied op 22/4 in het Ascheseveld
(Gen. Buren) van 2 exx. 1 ex. aan de linkerpoot geringd. In
Buurnalsen op 27/5 2 exx., deze waren niet geringd.
Zomertaling t.o.v. 1977 in dit jaar geen enkele waarneming
Kuifeend: niet als broedvogel waargenomen; wel het gehele jaar aanwezig
Waterral: mogelijk broedvogel dit jaar van 2 paar; waarneming van
meerdere exx. tot in juni
Holenduif: uitbreiding t.o.v. 1977 met 1 broedpaar tot 3 paar, broedend
in uilenkast

- Rosuil: slaappleats van 2 exx. op begraafplaats; geen aanwijzingen van broedgeval
- Ransuil: dit jaar geen broedpaar of jongen waargenomen; 's winters verblijfplaats van meerdere exx., tellingen op 15-01-78 15 exx. en op 11-02-78 24 exx. Verder aanwezig tot in mei
- IJsvogel: in 1978 minder (slechts 3x) waargenomen dan in 1977 (regelmatig in het terrein aanwezig)
- Boomleeuwerik: eenmaal waargenomen op 01-10-77
- Boerenzwaluw: broedvogel van naast het terrein gelegen boerderij. In het terrein de eerste weken van augustus slaap- en verzamelplaats van 200 tot 300 exx.
- Staartmees: dit seizoen geen broedvogel
- Paapje: 2 exx. waargenomen op 14-08-78
- Nachtegaal: waarneming van 1 ex. op 26-04-78
- Sprinkhaanrietz.: dit seizoen nieuwe broedvogelsoort met 2 paar
- Grote karekiet: nog slechts 1 broedpaar in 1978 (1977 - 3 paar)
- Rosrietzanger: uitbreiding in 1978 tot 17 broedparen (1977 - 12 paar)
- Grasmus: aantal broedparen in 1978 teruggedaan naar 9 paar (1977 - 12 paar)
- Graspieper: in 1978 niet meer als broedvogel in het terrein (1977 - 1 paar)
- Putter: dit seizoen niet als broedvogel waargenomen (1977 mogelijk)

Situering van het C.R.M.-
reservaat
"Tichelterrein" t.o.v. Buren

BUREN

Verslag

1. Inventarisatie stad

Deze zal dit jaar nog niet starten, maar al wel terdege voorbereid worden. Gedacht wordt aan een goede verdeling en misschien een beperking van het aantal te inventariseren vogels.

2. Tellingen

Na de vakantie (in augustus dus) zullen we beginnen met de stootvogels en de trektellingen.

3. Fenologie

Alle waarnemingen waren nog niet binnen, zodat er nog geen lijst gemaakt kon worden.

4. Excursieprogramma

Zie hiervoor verderop in de Hak-al. Er werd voorgesteld om in augustus weer een Flevo-fietstocht te organiseren.

5. Waterwild-tellingen Midden-Nederland

Vanuit de vogelwerkgroep-Utrecht kwam het voorstel om alle waterwildgegevens te bundelen van de afgelopen winter.

Wij zullen hieraan volgaarne de gevraagde medewerking verlenen.

6. Weidevogelsymposium

De inventarisatie in het Beusichemse veld gaf een goed overzicht van de stand en samen met enkele oude reeds ter beschikking staande gegevens is het mogelijk een gedegen stuk in elkaar te zetten.

7. Brief over inventarisatie

Marcel v.d.Tol heeft in een brief enkele tips gegeven over de te volgen weg bij totale inventarisatie van het Culemborgse gebied.

8. Zwarte Sternvlotjes

De eigenaar wilde geen toestemming verlenen om in de rietput vlotjes te plaatsen, daar hij bang was voor rustverstoring. Dit is volgens ons zeker niet het geval. Frans W. zal via een "officiële" brief alsnog trachten om voor volgend jaar toestemming te krijgen.

Kars Veling

Cie.-R.O. :

Moesten we door omstandigheden eerder verstek laten gaan, op 7 mei vond dan toch de eerste bijwoning plaats.

Behandeld werd o.m. het verkeerscirculatieplan en het langzame verkeersplan voor de gemeente Culemborg.

Beide plannen hebben onze belangstelling. Vandaar dat we ook zitting namen in de tijdens de vergadering geformeerde kleine commissie, die de plannen nog eens zal doornemen. Nader bericht hierover volgt nog.

REDICHEMSE WAARD :

De gemoederen rond de Redichemse Waard zijn weer eens hoog opgelaaid.

Zoals bekend heeft Sanderse de ingang van de afgravingen afgesloten met een over het water gelegde kabel. Veel watersporters die vaak de plas opzichten voelen zich nu terecht gedupeerd. De gemeente heeft nu een kort geding tegen deze beslissing aangespannen.

Ook de werkgroep is bij de Redichemse Waard betrokken. Indertijd werd beroep aangekend bij de Kroon, tegen de nieuw te plannen doorgang, die dwars door het rivierduincomplex, met een hoge botanische waarde, zou worden gegraven.

Door de diverse activiteiten is de Redichemse Waard in de loop der jaren danig ontluisterd geraakt. Conservering van het nog overgebleven gedeelte is dringend gewenst, temeer daar zo'n gaaf voorbeeld van een rivierduincomplex in ons land helaas tot de zeldzaamheden is gaan behoren. Het wordt hoog tijd dat er een punt gezet wordt achter verdere aantasting van dit natuurwetenschappelijk nog steeds waardevolle gebied. Zand erover !

RUILVERKAVELING :

Opnieuw is er door werkzaamheden van voornoemde instantie verlies aan landschapschoon te signaleren.

Nabij de plantage werd aan de Achterweg door het verbreden van een kavelsloot een meidoornhaag gerooid. Een graafmachine klaarde het karwei binnen een dag. Vele jaren zullen nodig zijn om dit gebied z'n oorspronkelijke allure te doen herkrijgen, als al tot nieuwe aanplant wordt overgegaan!

AANVULLING WERKGROEP :

Moest onze voorzitter reeds de werkzaamheden voor de werkgroep beperken, nu zal opnieuw een van onze actieve leden tot afbouw van inspanningen moeten overgaan. Wij begrijpen en respecteren dit besluit, dat pas na rijp beraad tot stand kwam dan ook volkomen. Blijft het feit dat indien niet op korte termijn aanvulling zal plaats vinden, het voortbestaan van de werkgroep in gevaar komt. En dit lijkt wel het laatste wat de werkgroep zich kan wensen!

VOLGENDE VERGADERING : op 11 juni a.s. bij Cor Heynes
aanvang : 20.00 uur
Goilberdingerstraat 24.
Commissie Ruimtelijke Ordening vergadert op
5 juni a.s. ook om 20.00 uur ten stadhuisse.

-o-o-o-o-o-

UITSLAG TEKENWEDSTRIJD VOORPLAAT HAK-AL

Op de uitgeschreven wedstrijd hebben 8 tekenaars gereageerd.

Na afloop van de maandelijks algemene vergadering van 21 mei 1979 hebben de aanwezigen een keus gemaakt.

Deze keus was zeker niet gemakkelijk, want de uitverkozen tekening moest niet alleen erg mooi, maar ook reproduceerbaar zijn.

Winnaar is geworden de heer A. de Jong uit Geldermalsen, die hiervoor een gratis jaarabonnement op het Vogeljaar krijgt.

Overige inzenders zijn : Sierd Loman
André Hoek
B. Langras
Marcel v.d. Tol
Caroline van Oosten de Boer
Gerald Geerlings
Bennie Schmitt (2x)

De winnende tekening wordt vanaf heden gebruikt als voorplaat, de overige tekeningen zullen in één van de volgende uitgaven van de Hak-al worden gepubliceerd.

Alle inzenders worden hartelijk bedankt.

DE REDAKTIE.

ECHT BOS ?

Een groot deel van onze natuurterreinen bestaat uit bos. Wie is eigenlijk op het idee gekomen om het bos in Nederland natuurgebied te noemen? Want waar tref je nog bos aan dat doet denken aan romantische prenten met eeuwenoude bomen, grazige plekken en grillige struwelen?

Ons bos natuurgebied? Integendeel!

De tegenwoordige bossen zijn overgecultiveerd. Ze zijn arm aan soorten, arm aan structuur: arm aan afwisseling. Dit komt doordat vele bossen nog betrekkelijk jong zijn, maar ook doordat de produktiebosbouw de ontwikkeling naar een rijkgeschakeerde boslevensgemeenschap remt. En de houtteelt voert in Nederland de boventoon. Zo worden vrijwel alle bomen gekapt, nog voor ze zijn uitgegroeid. Een boom mag namelijk niet te oud worden omdat hij dan rotte plekken gaat vertonen...

OUDE, AFSTERVENDE of DODE bomen kom je dan ook vrijwel nergens tegen, en holle bomen bestaan alleen nog maar in sprookjes. In een normaal, ongestoord oud bos bedraagt het aandeel dood, rottend hout echter zo'n 20 tot 40 procent.

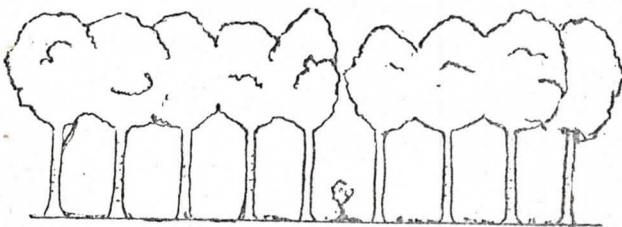
natuurbos

Kwijnend en dood hout is van levensbelang voor vele soorten paddestoelen, mossen, korstmossen, varens en kruiden. Daarnaast zijn talloze insecten aangewezen op verterend hout.

Een voorbeeld is het nu zo zeldzame Vliegend hert dat bij rottend eikehout is te vinden.

Van insecten leven op hun beurt vogels als spechten, boomklevers en mezen. Deze soorten en ook vleermuizen, uilen en kleine roofdieren vinden in de holten van het zachte, rottende

hout van het natuurbos heel wat makkelijker een veilig heenkomen dan in het harde, levende hout van het cultuurbos. Niet alleen mist het produktiebos rijpheid en ouderdom, het wordt van tijd tot tijd bovendien volledig vernietigd. Eenvoudig door alle bomen tegelijkertijd te vellen. Hierdoor verdwijnt het bosmicroklimaat op slag, en wordt de in jaren opgebouwde bosbodem door felle zon en wind afgebroken. Ontsierende KAALKAPVLAKTEN komen in de plaats van een bos dat juist op weg was ouder en complexer

cultuurbos

te worden. Het Staatsbosbeheer rekent kaalkappen nog steeds tot de normale methode van houtoogst in plaats van het (voorzichtige) uitkapsysteem. De kaalkapvlakten worden vervolgens al even kunstmatig beheerd. Spontane bosverjonging krijgt geen kans, boompjes van de kwekerij worden veelal in rijtjes machinaal aangeplant. Opnieuw is een cultuurbos geboren, een lust voor het oog van de papierfabrikant, maar een doorn in het oog voor iemand die beseft dat er een echt bos had kunnen staan.

WELVAART, WELZIJN

Wat is belangrijker, een 'ecologisch' bos of overal 'economisch' bos? Wat dat laatste betreft staat vast dat de Nederlandse bosbouw jaar op jaar zware verliezen lijdt. Het Staatsbosbeheer verloor in 1977 op elke hectare bos f 307,74.

De binnenlandse houtproduktie is goed voor acht procent van het totale verbruik van hout en houtprodukten. En voor twee procent van deze consumptie oogst men op driekwart van het Nederlandse bosareaal! Als wij de papierverspilling stoppen, overigens minder hout verkwisten en de houtteelt op de landbouwgronden als volwaardige vorm van landbouw accepteren, dan kan ons land tien-duizenden hectaren onvervalst natuurgebied rijker worden.

NATUURBOS bij NATUURMONUMENTEN en STAATSBOSBEHEER!

Veertig procent van het bezit van Natuurmonumenten is bos, overwegend cultuurbos. Over het algemeen beheert Natuurmonumenten haar bossen volgens de principes van de produktiebosbouw, hoewel de boom hier iets langer mag doorgroeien, en iets meer inheems loofhout wordt gebruikt. 'Iets', want in plaats van de natuur

zich spontaan en gratis te laten ontwikkelen, werden onlangs op de stormvlakten van de Veluwezoom reeds opgekomen berken, eiken en beuken met de klepelmaaier vernietigd, waarna men de ter plaatse niet meer van nature thuishorende Grove den aanplante.

Soms doet de natuurbeheerder nog voorkomen alsof de houtproduktie nodig is om de beheerskosten te bestrijden. Dit is toch niet meer dan een taaie redenatie om de overleefde traditie van het verliesgevende produktiebosbeheer te camoufleren.

Het op den duur niet-ingrijpen is voor het bosbeheer dat stoelt op de natuurbeschermingsgedachte zo voor de hand liggend, dat het voor zowel Natuurmonumenten als gedeeltelijk ook voor Staatsbosbeheer leidraad zou moeten zijn.

Momenteel kent ons land slechts enkele bossen waar de natuurlijkheid wordt nagestreefd, bv. het Otterskooibos en het Liefstinghsbroek, tesamen echter niet veel meer dan enige tientallen hectaren van de 13.000 ha Natuurmonumentenbos. Idem bij het Staatsbosbeheer, en over de Provinciale Landschappen zwijgen we maar.

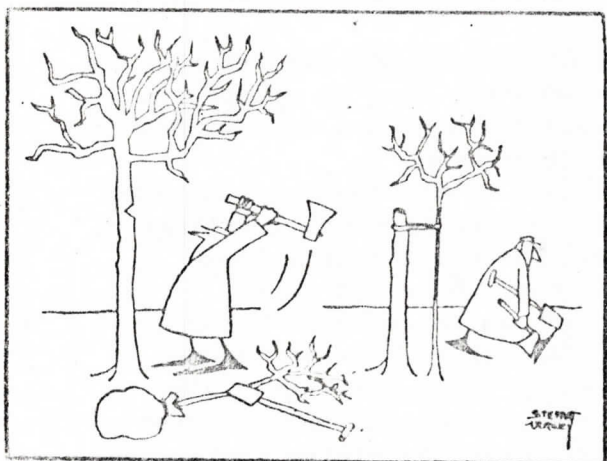
Veel te traag verandert in Nederland de hoogmoedige opvatting dat de natuur in het bos van mensenwerk zou afhangen. Anders dan bv. rietlanden en heidevelden, die alleen in stand blijven door regelmatig ingrijpen, kan het bos 't heus zonder menselijke bemoeienis stellen. Een ongestoord, rijp inheems loofbos is in de regel zeer rijk aan levensvormen.

Wat de natuurbescherming van het bos betreft; Frankrijk en Duitsland gingen hierin ons al een eeuw geleden voor. Daar staan nu prachtige oeroude bossen.

De LANDELIJKE WERKGROEP KRITISCH BOSBEHEER stelt zich ten doel: het drastisch terugdringen van de hoge graad van onnatuurlijkheid in een groot deel van de Nederlandse bossen, en het bevorderen van het inheemse karakter waarbij het menselijk ingrijpen uiteindelijk zoveel mogelijk achterwege wordt gelaten.

Meer informatie biedt de nota "Natuurbos in Nederland?" Deze is verkrijgbaar door storting van f 2,50 op ons gironummer.

Ook kunt u bij ons de artikelenbundel "Houtteler bemoei je er niet mee" (tijdschriften-, krantenartikelen) bestellen door storting van f 4,-.

LANDELIJKE WERKGROEP
KRITISCH BOSBEHEER
secretariaat:
Huigenbos 229,
1102 KA Amsterdam
tel: 020-963477
giro: 3896353

Waarnemingenlijst

april '79

<u>Aalscholver</u>	17 - 20 apr; 1 ex Kil Hurwenen (Kees, Timmy)
<u>Ooievaar</u>	17 apr; 1 ex Zaltbommel (Kees, Timmy)
<u>Kleine Zwaan</u>	14 apr; 2 ex Bosscherwaard (Marcel)
<u>Pijlstaart</u>	14 apr; 1 ex Fortgracht Fort Everdingen (Harry)
<u>Bonte strandloper</u>	3 - 16 - 18 apr; 2 ex Wijkerbroekerwaard (Marcel)
<u>Kleine plevier</u>	16 - 18 apr; 1 of 2 ex Wijkerbroekerwaard (Marcel)
<u>Zwarte ruiter</u>	29 - 30 apr; enkele ex OVB (Paul, Berry, Kars) 5 apr; 1 ex Bosscherwaard (Marcel)
<u>Groenpootruiter</u>	29 - 30 apr; 3 en 6 ex OVB (Paul, Berry Kars) 30 apr; 1 ex plasjes pont Culemborg (Kars)
<u>Witgatje</u>	29 apr; 1 ex Nieuwe Zuiderlingedijk (Piet de B, Henkjan) 29 apr; 1 ex OVB (Berry, Kars)
<u>Wespendief</u>	21 apr; 1 ex Diefdijk (Kees, Timmy)
<u>Gele kwikstaart</u>	3 apr; 1 ex Wijkerbroek (Marcel)
<u>Roodborsttapuit</u>	17 apr; 1 ex brug Zaltbommel (Kees) 22 apr; 1 ex Mariënwaard (excursie) 22 apr; 1 ex Beusichemse Broeksteeg (Berry, Kars)
<u>Zwarte specht</u>	15 apr; 1 ex landgoed Leeuwenburgh (Dave)
<u>Velduil</u>	22 apr; 1 ex Beusichemse Broeksteeg (Berry, Kars)
<u>Bonte kraai</u>	22 apr; 1 ex Weidsteeg (Breun)
<u>Kauw</u>	29 apr; 4 ex op de rug van een <u>pony</u> langs de Beusichemse dijk (Harry, v.d.Woude)

Dit was het dan weer voor deze maand. De fenologische waarnemingen komen in een andere Hak-al, aangezien ik nog niet van iedereen een lijst heb binnengekregen.

Kars Veling
Vivaldistraat 9
Culemborg

Doordat vogelaar "X" de gewoonte heeft zich bij gelegenheden als deze te verslapen, kan pas een half uur na de officiële vertrektijd, per fiets in de richting van de Kievitsbuurt bij Breukelen vertrokken worden.

De temperatuur haalde bij lange na niet de temperatuur die men op een gemiddelde meidag verwacht, maar desalniettemin en ondanks drie lekke banden onderweg, lieten we de moed niet zakken.

Eén van deze tegenvallers leverde ons twee zingende roodborsttapuiten op en ook kon de aankomst van de eerste grasmus gevierd worden.

Met een uur vertraging kwamen we aan in Breukelen, alwaar drie jongere leden al met de auto gearriveerd waren.

Slechts Gerard ontbrak nu nog en die kwam dan ook even later luid tierend aanfietsen, nadat hij een uur lang elders op ons had staan wachten.

Ter plekke werden we uitgekafferd door een persoon met een uitgesproken grote territoriumdrift, omdat we ons op verboden terrein zouden bevinden.

De problemen waren snel opgelost, nadat we hem op z'n kop in één van z'n eigen bloembakken hadden gezet. Spoedig hierna konden we dan ook rustig met drie boten vertrekken en dwaalden we tussen de legakkers van de Kievitsbuurt.

Allerlei zomervogeltjes lieten hun zang horen : gekraagde roodstaart, zwartkop, tuinfluiter, braamsluiper, fitis, tijftjaf en kleine karekiet.

Net als de vorige jaren waren futen weer volop vertegenwoordigd, maar jongen hadden ze nog niet.

Andere viseters die we zagen waren visdiefjes, aalscholvers en purperreigers.

Woudaapjes evenwel werden niet waargenomen, waarschijnlijk omdat ze nog niet uit hun overwinteringsgebied teruggekeerd waren. Gierzwaluwen waren dat wel en we hebben er dan ook weer verschillende boven het water zien jagen.

Opvallend was ook de aanwezigheid van tafeleenden, vooral mannetjes.

Mogelijk gaat het hier om broedvogels.

Enmaal de Kievitsbuurt schuin overgestoken gingen we aan land bij het Bosje van Robinson. Dit is een interessant natuurreervaat; in het bosje zelf broeden o.a. purperreigers en erom heen één of twee paar bruine kiekendieven en een paar velduil.

Hiervan zagen we alleen het mannetje van de bruine kiek, maar hij verscheen dan ook schitterend voor onze kijkers.

Boven het Bosje van Robinson vertoonde een mannetje boomvalk een soort baltsvlucht, n.l. door met snelle vleugelslag op grote hoogte cirkels te vliegen.

Hierdoor had hij nog veel meer weg van een gierzwaluw, dan al bij een gewone vlucht het geval is.

Verder hoorden we de zang van enkele rietzangers en de triller van een sprinkhaanrietzanger, waarschijnlijk ook net in het broedgebied aangekomen.

De terugweg over het water ging weer door de Kievitsbuurt en werd beëindigd met de traditionele eindsprint naar de verhuurplaats.

Hierna waren we echter nog niet thuis en hadden we nog ongeveer 40 km voor de boeg.

Zonder lekke banden, maar wel met 18 lamme benen kwamen we aan en konden we de dierbare grond van Culemborg weer kussen.

WAARGENOMEN SOORTEN :

fuut	meerkoet	gierzwaluw (8)
aalscholver (6)	sholekster	grote bonte specht
blauwe reiger	kievit	veldleeuwerik
purperreiger (3)	grutto	boerenzwaluw
wilde eend	tureluur	huiszwaluw
tafeleend (10)	kokmeeuw	graspieper
knobbelzwaam	stormmeeuw	boompieper
torenvalk	visdief (+ 10)	witte kwikstaart
boomvalk (3)	houtduif	winterkoning
bruine kiekendief (3)	turkse tortel	heggemus
fazant	koekoek	zanglijster
waterhoen		merel

roodborsttapuit (2)

gekraagde roodstaart

roodborst

sprinkhaanrietzanger (1)

kleine karekiet (1)

rietzanger (3)

zwartkop

tuinfluiter

grasmus (1)

braamsluiper

fitis

tjiftjaf

koolmees

pimpelmees

rietgors

putter

groenling

vink

kneu

huismus

spreeuw

zwarte kraai

ekster

vlaamse gaai

Berry Lucas

denkt u aan de
copy voor de volgende
HAK-AL
tijdig inleveren !!!

Eén dag voor de uiterste inleverdatum van copij voor de Hak-al werd het plan geopperd om in de zomervakantie een kampje te organiseren voor fanatieke jeugdleden.

In de overbekende Flevopolder ligt een klein kampeerterreintje, waar we met enkele tenten een leuk kampje zouden kunnen hebben.

Het wordt een kamp waarbij we veel vogelen en heel erg veel fietsen.

Ook de heenreis zullen we per fiets maken, hetgeen de kampprijs bijzonder laag houdt.

Omdat het wel vrij vermoeiend zal worden, hebben we gemeend een leeftijdsgrens te moeten stellen en dachten daarbij aan een jaar of 13 - 14.

De polder is ook in de zomer een zeer geliefd gebied voor vogels en dus ook voor vogelaars.

Behalve een indrukwekkend aantal broedvogels, komen er in juli ook alweer trekkende vogels voor, waaronder steltlopers.

Hoeveel dagen we gaan is nog niet bekend, evenmin de preciese datum hoewel we dachten aan de tweede week van juli.

Heb je de tweede week van juli nog vrij en heb je er wel zin in (je hoeft je echt nog niet op te geven), neem dan even contact op met :

KEES TIEMSTRA, VON GEUSAUWEG 40 - GELDERMALSEN
telefoonno. : 03455 - 21 74

KARS VELING, VIVALDISTRAAT 9 - CULEMBORG
telefoonno. 03450 - 30 43.

-o-o-o-o-

Voor het kamp had ik een puzzeltocht uitgewerkt en die samen met André Hoek op vrijdagavond uitgezet.

Bijna iedereen deed op die avond aan deze puzzeltocht mee.

Groep II werd winnaar met 50 punten.

Deze groep bestond uit:

Jacquelien Huigen

Jan Borgstein

Dik Borgstein

Lia Rietvink

Natska Jansen

Tweede met 39 punten werd de groep met:

Henkjan, Jan-Douwe de Jong, Wim Smids, Joost, Marchel Borgstein en Edwin van Dijk.

Derde met 37 punten werd de volgende groep:

Leo v.d Kooy, Berry v.d Vate, Cees v.d Vate, Dennis Hendriks.

Vierde met 36.5 punten:

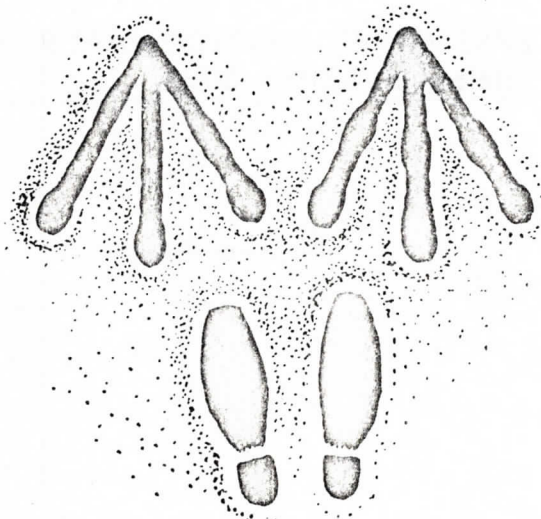
Maarten, Berbera v.d.Vate, Esther v.d.Vate en Susanne van Veen.

Als laatste eindigden met een miniem verschil, zij hadden 36 punten:

Harry v.d.Warenburg, Kars Veling, Joost Woudstra, Berry Lucas en André de Jong.

De uitreiking van de aan deze puzzeltocht verbonden schitterende prijzen zal op een vrijdagavond in het Kompas plaatsvinden.

Hans Rietvink.

Faint, illegible text at the top of the page, possibly a header or introductory paragraph.

Second block of faint, illegible text, appearing as a separate paragraph.

Third block of faint, illegible text, continuing the document's content.

Fourth block of faint, illegible text, possibly a list or detailed notes.

Fifth block of faint, illegible text, appearing as a distinct section.

Sixth block of faint, illegible text, continuing the narrative or list.

Seventh block of faint, illegible text, possibly a concluding paragraph.

Eighth block of faint, illegible text, appearing as a separate entry.

Ninth block of faint, illegible text, continuing the document's content.

Tenth block of faint, illegible text at the bottom of the page.

Zaterdag 7 juli en zondag 8 juli - 8.30 uur

Tellingen in het kader van het S.O.V.O.N. - project

Maandag 16 juli - 20.00 uur

Maandelijkse algemene vergadering in het Kompas

Zaterdag 11 augustus - 13.00 uur

Plantenexcursie naar de Redichemsewaard

Zaterdag 11 augustus en Zondag 12 augustus - 8.30 uur

Dit weekend zullen weer tellingen ten behoeve van het S.O.V.O.N.

project worden verricht.

Maandag 13 augustus - 20.00 uur

Maandelijkse vergadering van de vogelwerkgroep in het Kompas

Maandag 20 augustus - 20.00 uur

Maandelijkse algemene vergadering in het Kompas

Woensdag 22 augustus - 19.00 uur

Plantenexcursie naar de Regulieren

Dit was dan weer het excursie-programma voor deze Hak-al.

Hoewel het programma in verband met de vakantieperiode niet al

te uitgebreid is, hoop ik dat er iets van uw gading bij zit.

Voor de plantentelers zijn er deze periode mogelijkheden

genoeg om aan een excursie mee te doen, dus laat eens iets

van je zien.

Vertrek van alle excursies zoals gewoonlijk bij het postkantoor

op het Jach, indien niet anders bij de desbetreffende excursie

staat vermeld. Ik wens u veel plezier en een heelboel goede

waarnemingen en ontdekkingen.

Zaterdag 9 juni - 10.30 uur

Onder leiding van Gerard van Zuylen gaan we naar het oeveraarsdorp "Liesveld". Het is de bedoeling dat de heen- en terugtocht op de fiets wordt gemaakt. Eventuele autobezitters die mee willen, dienen dit even op te geven bij Gerard van Zuylen, tel 3922.

Het is dan misschien mogelijk niet benutte zitplaatsen te gebruiken voor leden die graag meewillen, doch tegen de fietsocht opzien.

Zondag 10 juni - 8.30 uur

Tellingen in het kader van het S.O.V.O.N.- project.

Maandag 11 juni - 20.00 uur

Maandelijkse vergadering van de Vogelwerkgroep in het Kompas

Maandag 11 juni - 20.00 uur

Vergadering van de Milieuwerkgroep bij Cor Heynes, Golberdingstr 24

Vrijdag 15 juni - 19.30 uur

Onder leiding van Berry v.d. Vate kan iedereen meegaan om ergens langs de Lek te gaan schetsen.

Wie hiervoor belangstelling heeft, wordt verzocht om 19.30 uur met de fiets bij het Kompas te zijn.

Papier of schetsboek, potloden 2b tot 4b, houtskool of contourlood, vlakkom en een puntenslijper meenemen.

Zaterdag 16 juni - 9.00 uur

Op deze dag zijn we met een stand vertegenwoordigd op de jaarmarkt te Beusichem. Kom eens langs.

Maandag 18 juni - 20.00 uur

Maandelijkse algemene vergadering in het Kompas

Zaterdag 23 juni

Aktie "Schoon rivierenland". Meer informatie hierover is te verkrijgen bij Jan Rietink. Verwacht wordt dat ieder lid van de NVWC hieraan zijn medewerking zal verlenen.

Dinsdag 26 juni - 19.00 uur

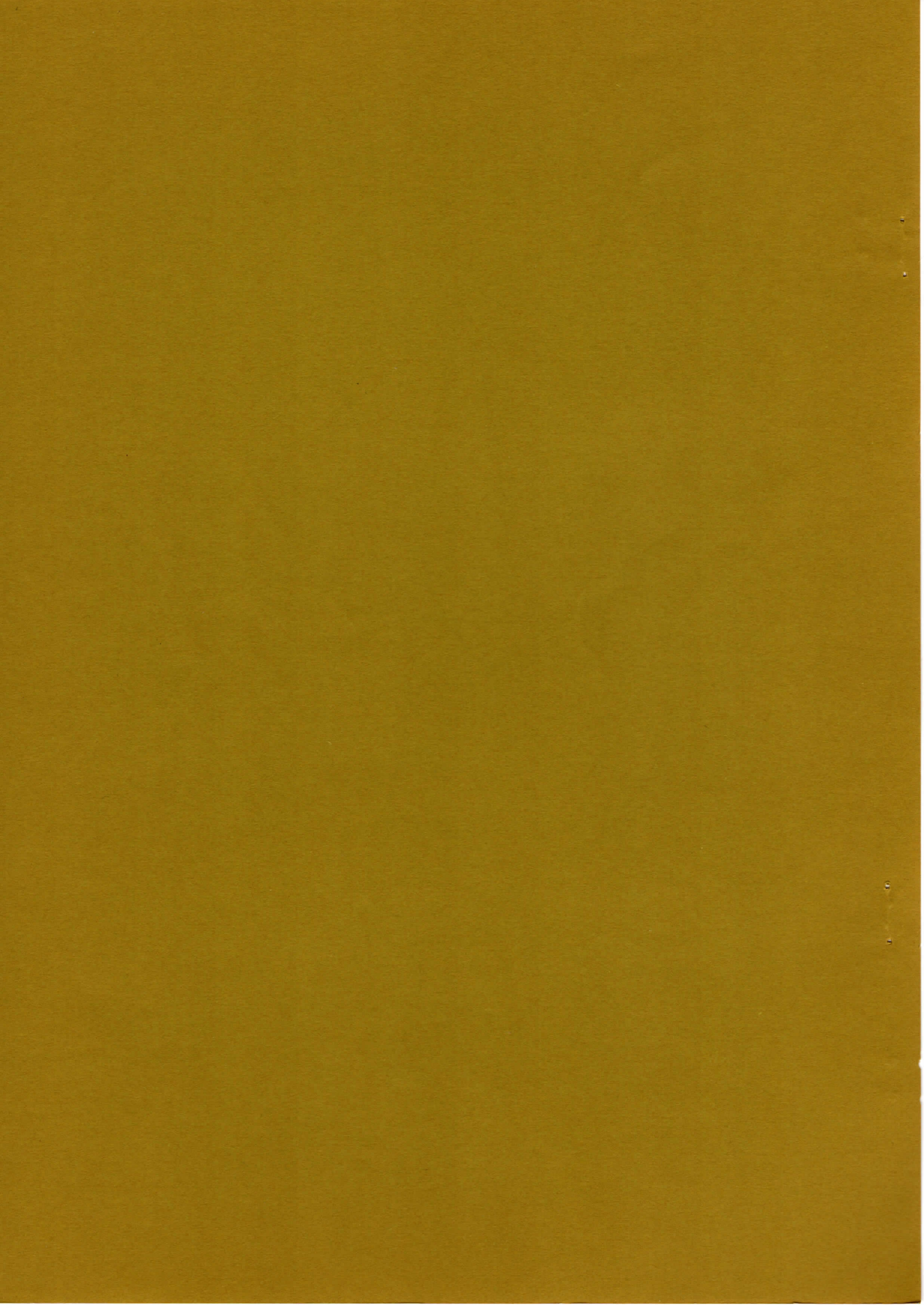
Plantenexcursie naar de "pavelen" bij Culmborg met Wim Hubens

Vrijdag 29 juni

Uiterste datum om kopy in te leveren.

Donderdag 5 juli - 19.00 uur

Plantenexcursie betreffende muurvegetatie in de stad Culmborg onder leiding van Theo de Jong

~~Wenslag~~

Met zijn tienen vertrokken we vanaf het jach naar de Lingegrienden bij Martijnwaard. Daar aangekomen moesten we nog even wachten op Wim en Carla Rubens. Omdat dit wachten ons te lang duurde, zijn we even het bos ingegaan. Daar stonden de keverorchissen al boven de grond. Toen Wim en Carla er waren zijn we de griend ingedoken (blub, blub), doch deze was gelukkig droog.

We zagen de volgende planten:

grote brandnetel

engelwortel

hondsdrac

witte dovenetel

look zonder look

kleefkruid

gele lis

smeerwortel

hop

hennepetel

valeriaan

speenkruid

dauwbram

éenszijdige meidoorn

rietgras (lijkt op riet maar heeft een tongetje)

vlier

haagvinde

amandelwilg

helmlyceon

Dit was het resultaat van een zeer geslaagde excursie waarvan ik en naar ik hoop meer mensen een heleboel van heb geleerd.

Hans Rietvink.

smalle stekelvaren
reuze zwenkgras
wilgeroozje
bitterzoet
eikvaren
grote lisdode
kruidistel
witte krודה
aalbes
oranje tipje (dit is een vlinder)
riet
hondsroos
moerasspirea
zomereik
grote kis
glad walstro
brede stekelvaren
poelruiter
scherpe zegge
mannetjes- en vrouwjesvaren